

सर्वं तद्वनमोजसा। संजज्ञे विपुलः शब्दः Rāmā. iii.65.12; अन्वेषन्नप्रतिरथो लोकानटति कण्टकः BhāgP. iii.18.23; त्वद्भ्रातृयुत्तमे नष्टे मृगयायां तु तन्मनाः। अन्वेषन्ती वनं माता दावाग्निं सा प्रवेशयति BhāgP. iv.9.23; ततो द्विजा गते देवे मत्वा तं शंकरं विभुम्। अन्वेषन्तोऽपि यत्नेन न चापश्यन्त ते PadmP. v.17.78; राजा प्राह ... दुहितेयम् ... श्रीमती नामतः। प्रदानसमयं प्राप्ता वरमन्वेषती ŚivaP. ii.(1).3.14 (39A.16); विधिना गजचारिणः। प्रेषयामासुः ...। अन्वेषद्विर्वने नागानथ दृष्टं तु तैः पदम् Hastyāyur. 4.10 (1.1); 2 seeking गतिर्गङ्गा तु भूतानां गतिमन्वेषतां सदा AgniP. 110.2.

अन्वेषदुःख (anveṣa-duḥkha) *n.* grief or pain of searching ततः प्रभृति न भ्रातुः कनीयान् मार्गमिच्छति। अन्वेषदुःखमाप्नोति तेन तत्परिवर्जयेत् PadmP. v.6.12.

अन्वेषमाण (anv-eṣamāṇa) *adj.* [f. -ā] 1A seeking, i.e. aiming at ते हैते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठा परं ब्रह्मन्वेषमाणाः PraśnaU.1.1; अन्वेषमाणाः किं तत् यन्नित्यं विज्ञेयमिति तत्प्राप्त्यर्थं यथाकामं यतिष्याम इत्येवं तदन्वेषणं कुर्वन्तः PraśnaUBh. 238.16 (on 1.1); ते हैते भारद्वाजादयः ... परमार्थं ब्रह्म अन्वेषमाणाः ... प्रतिपेदिरे VedāntKa. 187.9 (on i.3.38); 1B seeking सर्वेषामेव भूतानाम् ...। गतिमन्वेषमाणानां नास्ति गङ्गासमा गतिः KūrmaP. 354.15 (1.37); SkandP. ii(8).6.103; ŚiṃhāDvā. 129.7; 2 searching, finding out, looking for (एकलव्यम्) तं ततोऽन्वेषमाणास्ते वने ... ददृशुः पाण्डवाः MahāBhā. i.123.22; ix.29.6; सोऽन्वेषमाणः कौन्तेयान् पाञ्चाल्यः ...। दृढं धनुरनायम्यं कारयामास MahāBhā. i.176.9; (नलस्य) तस्य माम् ... विद्धि भार्याम् ...। अन्वेषमाणां भर्तारम् MahāBhā. iii.61.49; अन्वेषमाणा भर्तारं नलम् ... विचरामीह दुःखिता MahāBhā. iii.61.81; iii.107.16; अन्वेषमाणास्ते सर्वे वानराः सर्वतो दिशम्। न सीतां ददृशुर्वीराः Rāmā. iv.47.4; हयमन्वेषमाणास्ते समन्तात्प्रखनन्महीम् HariVarṇ. 10.212* (1); BhāgP. ix.8.9; जम्बुकश्चण्डरवो नाम। स कदाचिदाहारमन्वेषमाणः क्षपामासाद्य ... नगरं प्रविष्टः Tantrākhyā. 26.22; सलिलमन्वेषमाणः ... पर्यटन् ... सिक्तं मार्गमद्राक्षीत् Kād. 121.13; गवाखुराङ्कितो देशः पदमित्युच्यते तेन ... विविस्त्रितं पशुं पदेनान्वेषमाणः अनुविन्देत् Br̥AraUBh. 115.18 (on i.4.7); स पार्थिवः। यत्नेनान्वेषयामास विश्वामित्राश्रमम् ...। अन्वेषमाणेन तेन भूमिभृता ... संदृष्टं नीलद्रुमकदम्बकम् SkandP. vi.4.5; उत्तरं सलिले तत्र यावद्वर्षसहस्रकम्। अन्वेषमाणो धरणीं नावापं ताम् DevīBhāP. iii.2.18; एकैवाहमन्वेषमाणा पदपङ्क्तिं नाधिगमं भवतीनाम् GopāKeCan. 99.9; 125.28; भीमो नृपः ... प्रस्थापयामास बहून् द्विजेन्द्रान्। ... अन्वेषमाणाः पृथिवीमशेषां ते बध्नुः Nalābhyu. 8.23; शशस्य शृङ्गमस्ति तदेवंलक्षणमरण्ये पतितमन्विष्य लब्धुं शक्यम् तदन्वेषमाणस्य ... यथोक्तचिह्नयुक्त-काष्ठशृङ्गान्तरादिदर्शने शशशृङ्गमिदम् इत्यनुभवोऽस्ति PūrvottaVāNaMā. 356.18; विद्यारण्यनामभिराचार्यवर्यैः ... श्रियम् ... निवेशितुकामैस्तदनु रूपं पुरुषप्रकाण्ड-मन्वेषमाणैरुपगम्य ĀnandRa. 1.45 (14); 3 waiting for नारी ...। मार्गमन्वेषमाणा सा प्रियस्य ... मरणं गता BhaviP. 447 A. 32 (iii) (2).20.8)

अन्वेषयत् (anv-eṣayat) *adj.* [f. -anti] 1 searching, looking for, finding out ऋक्षवन्तं गिरिवरं विन्ध्यं च गिरिमुत्तमम्। अन्वेषयन्परिश्रान्तः स ददर्श महामनाः। साश्वं हतं प्रसेनम् HariVarṇ. 28.20; BrahmāṇḍP. ii.71.39; BrahmP. 16.31; अथासौ ... तस्य पदपङ्क्तिमन्वेषयन् कंचिद् ग्रामम् ... प्रविष्टः PañcT. 1.55(32) (50.10); Pañcā. 26.12; लङ्कां प्रति मार्गमन्वेषयन् सागरं प्रति भूमौ शेते इति भूशयः ViṣṇuSaBh. 94.16 (on 80); न मयान्वेषयन्त्यापि सा आर्या समासादिता TāpaVa. 6.0(10); यदि न लभेद्विमुशन्नन्वेषयन् जन्मना संस्कारेण ... तपसा युक्तः पात्रम् PārāSū. 59.28; कल्पग्रामे तदा सिद्धस्तस्य कन्या सुमध्यमा वरमन्वेषयन्ती सा, न प्राप्तस्तु तया मतः VarāP. 162.16; यं चान्वेषयद्विरनुभूतः ... परिक्लेशः ... अस्माभिः स नास्ति ... कुमारः TilaMañ. 189.17; बालपर्णशालासु परशुदात्रशस्त्रिकादीन्पुकरणान्यन्वेषयन्तीम् ... बन्धुसुन्दरीमपश्यम् TilaMañ. 307.16; 352.22; अन्वेषयन्स्तु तं जारं बिडालं ददृशे मुनिः BrahmP. 87.54; कचिद्वेणुं करसस्तं प्रिययापह्नुतं हरिः। अन्वेषयन्नुपालब्धो विप्रलब्धः प्रियागणैः PadmP. iv. 83.49; (व्रतम्) दमयन्त्या पुरा कृतम्। नलमन्वेषयन्त्या ... दृष्टो दृष्टो नलस्तथा GaṇeP. i.70.5; अन्नपानादि दैवादासीत्र किंचन। इतस्ततोऽन्वेषयंश्च सार्थवाहः स्वयं ततः। ईक्षांचक्रे घृतम् TriṣaSaPuC. i.1.138; (ब्राह्मीसुन्दरीभ्याम्) मुहुरन्वेषयन्तीभ्यां ताभ्यामथ तथास्थितः। उपालक्षि कथंचित् सः (मुनिः) TriṣaSaPuC. i.5.786; न नन्दः प्राप तच्छिद्रं नित्यमन्वेषयन्नपि PariPar. 7.44; पतिः ... मम। ... न चापत्पूर्वपुरुषनिधीनन्वेषयन्नपि PariPar. 10.18; अथ तैर्नृपादेशकारिभिः ... अन्वेषयद्विः ... मन्दविसर्पिणी ... आसा-दिता Pañcā. 68.6; (नरवाहनदत्तः) अन्वेषयन् यदा नैव लभते स्म कुतोऽपि ताम् (मदनकञ्चुकाम्)। संतेपे KathāSaSāg. xiv.1.10; एकैवाहं नानुदृष्टो द्वितीयः ... सख्यः प्रायोऽन्वेषयन्त्यो लतासु तूर्णं मार्गं माधव प्रापयाद्य GopāKeCan.

100.4; 109.20; नरं राज्यधरं कंचित् तेनान्वेषयता बहिः। गत्वा सोऽमरसेनाख्यः कुमारः सहसाश्रितः PārśvC. 7.112; मुक्ताफलानां तमसि तत इतः स्तोममन्वेषयन्त्याः। कस्याश्चित् स्वस्तरुण्याः ... कीर्तिज्योत्स्ना त्वदीया क्षणमकृत मुदम् Ekāva. 3.1 (355) (116.12); 8.6 (13) (213.8); अन्वेषयन् दिस्सितदक्षिणोऽहमाचार्य-सान्दीपिनिसुनुवृत्तम्। ... प्राञ्चं महाशङ्खमिहान्विन्दम् Yadavā. 18.109; हृग्भङ्गाङ्गम-शतैरसतीरहस्यमन्वेषयन्कपटभिक्षुक लक्षितोऽसि ŚāringaPa. 3777; MahāN. 3.70; अन्वेषयन्नपि न तामवलोकयामि UnmaRā. (Vi.) 68; हन्त दाशरथिमन्वेषयतो मम दर्शनमात्रेणैव सर्वतो विभज्यन्ते सनायकाः कपिवाहिनीसैनिकाः AdbhuDa. 8.7 (3); त्वामिहान्वेषयन्ती कूले कूले चरति सरसो हन्त लीलामराली BhramDū. 108; एषा काञ्चनमाला मुक्तचक्षुरपिधाना इतस्ततो विलीनाः सखीरन्वेषयन्ती करलनां कलभगमनामानयति ŚṛṅgāSa. 64.(1); 2 seeking वृत्तिः कृता सा नृपां यामन्वेषयतां प्रयान्ति सततं सर्वे समाप्तिं गुणाः ŚatTrayī. 352; ŚāntiS. 1.13; राज्यमन्वेषयंस्तथौ चाणाक्यः कृतनिश्चयः Br̥KathāK. 143.63; सा ... देवी ...। चचार जगतीमध्येऽन्वेषयन्ती स्वमीप्सितम् Br̥DharmaP. i.25.52; 3 waiting for अथ तौ (द्वावपि) ... कालमन्वेषयन्ती स्थितौ PañcT. 3.67 (18) (329.10)

अन्वेषयितुकाम (anveṣayitu-kāma) *adj.* desirous of searching or finding out तस्मात्प्रदेशात्स्वदेशदर्शनं प्रति निराशो निकटवर्तिनं ग्रामं नगरमाश्रमं वान्वेषयितुकामो निमित्तीकृत्य दिशमेकां शनैः शनैरुदचलम् TilaMañ. 245.2.

अन्वेषयितुम् (anv-eṣayitum) *inf.* to search for, to look for, to find out के तत्र शूराः संयोज्या जलेऽन्वेषयितुं हयम् PadmP. iv.38.33; स पार्थनाथप्रतिमाम् अन्वेषयितुमारेभे PrabaK. 85.10; अये किसलयचलनानुगतिरयमपक्रान्तवानेव मम प्रियामन्वेषयितुम् UnmaRā. (Vi.) 46(2)

अन्वेषयित्वा (anveṣayi-tvā) *ger.* [irr.] having searched for अन्वेषयित्वा सर्वाधान्विदधासि नृणामिह। अतो दुष्पिडरिति ख्यातस्त्रिलोक्यां त्वं भविष्यसि GaṇeP. ii.48.184.

अन्वेषयिष्यत् (anv-eṣayīṣyat) *adj.* who is going to search (भीमः) स चिन्तयामास वने विनष्टमन्वेषयिष्यन् पतिमात्मजायाः Nalābhyu. 8.48.

अन्वेषिचार (anveṣi-cāra) *m.* spy who searches नूनं त्वामभिवीक्षितुं त्वनुसरन्त्यन्वेषिचारा मुदा ... संयोजिनः GopāKeCan. 112.25.

अन्वेषित (anv-eṣita) *adj.* [f. -ā] 1A which has been searched सर्वा च पृथिवी ...। अन्वेषिता च तत्सर्वं न च पश्याम पाण्डवान् MahāBhā. iv.504*(3); बहुमत्स्योऽयं हृदः (v.l. Add. कदाचिदपि नास्माभिरन्वेषितः) PañcT. 1.127 (8) (131.8); तां पिधाय च प्रसीयसा निजप्रवारेण सर्वाङ्गेषु जिगमिषुरन्वेषितानेकमलयसुन्दरीजीवितोपायैर्निःसहं चित्रमायमवदम् TilaMañ. 380.14; नान्यदन्वेषितं भवेत्। ... न वारतिधामासादिशोधनं सूर्यपर्वणि TantrSā. (K.) 16.28; 1B who has been searched अन्वेषितः प्रेषितपदातितन्नैस्त्र तत्राटवीगहनेषु (युवराजः) TilaMañ. 191.8; अन्वेषितापि शतशो महीशेन जनैरपि। न दृष्टा वनमाला सा MalliC. 2.287; मणिभ्रेन कोऽपि सार्थी निजपुरुषान् प्रेष्यान्वेषितः KathāK. 70.1 [अन्वेषितं गवेषितमन्विष्टं मार्गितं मृगितम् AmaK. 2234; ŚabdaRa. (Vā.) 3206; KośaKaTa. 2.596; KalpaK. 233.171; मार्गिते मृगितान्विष्टौ अन्वेषितगवेषितौ Vaija. 209.98; मृगितं मार्गितान्विष्टान्वेषितानि गवेषिते AbhidhāCin. 1491; अन्वेषिते मतम्। गवेषितं मार्गितं चान्विष्टं मृगितमित्यपि ParaNā. 1582; गवेषितेऽन्वेषितं स्यात् ŚabdaRaSaK. 159.11]; 2 sought out कविः काव्यगुणैरेव शोभतेऽन्वेषितश्चिरम् EI.xiii.292.24 [अन्वेषितमीप्सिते ŚabdaRa. (Su.) 6.77]

अन्वेषितवत् (anveṣita-va(n)t) *adj.* who has searched सर्वतो दिक्षु ... अन्येषु च मनोरमेषु स्थानेषु तामन्वेषितवान् TilaMañ. 251.23.

अन्वेषितव्य (anv-eṣitavya) *adj.* 1A to be searched, cf. अन्वेषितव्यविश्राम; 1B to be searched, i.e. to be obtained अन्यथा यत्र यत्र धूमः तत्राग्निरित्येव स्यात्। इह तु कथमग्निना भवितव्यम्। तस्मादिहापि धूमोऽस्तीति ज्ञानमन्वेषितव्यम् TarkBhā. (Ke.) 38.11; 2A which is to be sought खदिरस्य सदृशमन्वेषितव्यम् ŚābaBh. 1424.13 (on vi. 3.28); 2B who is to be sought पङ्क्तिपावनोऽवश्य-मन्वेषितव्यः ManuBh. i.285.8 (on 3.173)

अन्वेषितव्यविश्राम (anveṣitavya-viśrāma) *adj.* wherein the resort is to be searched अरण्यमिदम् ... अन्वेषितव्यविश्रामम् HariVarṇ. 52.13.

अन्वेषितुम् (anv-eṣitum) *inf.* 1 to understand, to ascertain न च नीतिः सुनीतस्य शक्यतेऽन्वेषितुं परैः MahāBhā. iv.27.8 (BhārBhāDī. अनुगन्तुम्); 2 to search क्षिप्रं वनमिदं सौम्य नरसंघैः समन्ततः। लुब्धैश्च सहितैरेभिस्त्व-मन्वेषितुमर्हसि Rāmā. ii.92.3; येन राजन्हता सीता तमन्वेषितुमर्हसि Rāmā. iii. 61.12; जनं स्वकीयम्। अन्वेषितुं दूरगतोऽथ कश्चित् Raghunā. 9.38.

अन्वेषित्वा (anveṣi-tvā) *ger.* [irr.] having investigated or examined विवृते प्रदेशे वामप्रदेशिन्यान्वेषित्वा (शस्त्रकर्म कुर्यात्) AṣṭāSaṃ. i.185.21 (1.38)